

Διάλεξη 3^η

Κυριάκος Κυριαζόπουλος,
Επίκουρος Καθηγητής
Τμήμα Νομικής ΑΠΘ

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

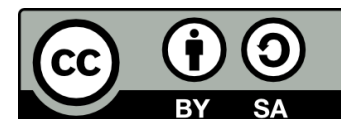

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Άδειες Χρήσης

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό υπόκειται σε άδειες χρήσης Creative Commons.
- Για εκπαιδευτικό υλικό, όπως εικόνες, που υπόκειται σε άλλου τύπου άδειας χρήσης, η άδεια χρήσης αναφέρεται ρητώς.

Χρηματοδότηση

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στα πλαίσια του εκπαιδευτικού έργου του διδάσκοντα.
- Το έργο «Ανοικτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης» έχει χρηματοδοτήσει μόνο τη αναδιαμόρφωση του εκπαιδευτικού υλικού.
- Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.

Περιεχόμενα ενότητας

1. Παρουσίαση και ανάλυση της διακήρυξης της ΓΣ του ΟΗΕ του 1981 για την απόλειψη όλων των μορφών μισαλλοδοξίας και διακρίσεων που βασίζονται στη θρησκεία ή κοσμοθεωρία
2. Έκθεση του ειδικού εισηγητή του ΟΗΕ για τη θρησκευτική ελευθερία μετά την επίσκεψή του στην Κύπρο

Σκοποί ενότητας

1. Παρουσίαση της διακήρυξης της ΓΣ του ΟΗΕ του 1981
2. Ανάλυση των διατάξεων της διακήρυξης
3. Μελέτη της έκθεσης του ειδικού εισηγητή του ΟΗΕ για τη θρησκευτική ελευθερία για τη Δημοκρατία της Κύπρου

Η διακήρυξη του 1981

- Συνέχεια από το προηγούμενο μάθημα της ερμηνείας των διατάξεων της διακήρυξης του 1981 της ΓΣ του ΟΗΕ για την απάλειψη όλων των μορφών μισαλλοδοξίας και διακρίσεων που βασίζονται στη θρησκεία ή την κοσμοθεωρία.
- Η «διακήρυξη» συνιστά την καθοδηγητική διεθνή πράξη για τον ειδικό εισηγητή για τη θρησκευτική ελευθερία του ΟΗΕ καθώς:
 1. περιέχει τους διεθνείς κανόνες για τη θρησκευτική ελευθερία
 2. χρησιμοποιείται από τον ειδικό εισηγητή προκειμένου να αξιολογήσει την κατάσταση των θρησκευτικών ανθρωπίνων δικαιωμάτων στη χώρα που επισκέπτεται, μαζί με τις άλλες διεθνείς πράξεις ανθρωπίνων δικαιωμάτων (διεθνείς συμβάσεις τις οποίες έχει υπογράψει η χώρα αυτή). Αν δεν έχει υπογράψει κάποια άλλη διεθνή σύμβαση απομένει μόνο η διακήρυξη του 1981.

Η «Διακήρυξη για την απόλειψη όλων των μορφών μισαλλοδοξίας και διακρίσεων που βασίζονται στη θρησκεία και την κοσμοθεωρία» της Γενικής Συνέλευσης του ΟΗΕ του 1981

Άρθρο 7

- Τα δικαιώματα και οι ελευθερίες που αναγνωρίζονται στην παρούσα διακήρυξη θα παρέχονται στην εθνική νομοθεσία κατά τέτοιο τρόπο, ώστε καθένας θα πρέπει να είναι ικανός να επωφελείται των εν λόγω δικαιωμάτων και ελευθεριών στην πράξη.
- Ερμηνεία: στο α. 7 προκύπτει η πρακτική δέσμευση των κρατών να ενσωματώνουν τα δικαιώματα και ελευθερίες στην εθνική νομοθεσία έτσι ώστε ο καθένας να μπορεί να τα επικαλείται αποτελεσματικά στην οικεία εθνική έννομη τάξη.

Άρθρο 8

- Τίποτα στην παρούσα διακήρυξη δε θα πρέπει να ερμηνεύεται ότι περιορίζει ή εξαιρεί από οποιοδήποτε δικαίωμα που αναγνωρίζεται στην οικουμενική διακήρυξη ανθρωπίνων δικαιωμάτων και στα διεθνή σύμφωνα για τα ανθρώπινα δικαιώματα.
- Ερμηνεία: η διακήρυξη του 1981 θα πρέπει να ερμηνεύεται σύμφωνα με την οικουμενική διακήρυξη ανθρωπίνων δικαιωμάτων και ιδίως με το διεθνές σύμφωνο για τα ατομικά και πολιτικά δικαιώματα.

Έκθεση του ειδικού εισηγητή του ΟΗΕ για τη θρησκευτική ελευθερία που αφορά τη Δημοκρατία της Κύπρου

3^ο κεφάλαιο της έκθεσης: εσωτερικό νομικό πλαίσιο για την ελευθερία θρησκείας ή κοσμοθεωρίας στη Δημοκρατία της Κύπρου

Παράγραφος 13

- Το α. 18 του συντάγματος της Δημοκρατίας της Κύπρου (που ισχύει από το 1960) προβλέπει ότι κάθε πρόσωπο έχει το δικαίωμα στην ελευθερία της σκέψης, συνείδησης και θρησκείας και ότι όλες οι θρησκείες είναι ίσες ενώπιον το νόμου.
- Απαγορεύεται η χρήση φυσικού ή ηθικού καταναγκασμού προς το σκοπό αλλαγής ή παρεμπόδισης ενός πρόσωπου από το να αλλάξει θρησκεία, με βάση το α. 18, § 5 του συντάγματος.
- Ως το 16ο έτος της ηλικίας η απόφαση για τη θρησκεία που πρεσβεύει ένα άτομο, λαμβάνεται από τους κηδεμόνες του, με βάση το α. 18, § 7.

Παράγραφος 14

- Η Δημοκρατία της Κύπρου δεν έχει επίσημη κρατική θρησκεία. Παρά τον κοσμικό χαρακτήρα του κράτους, η δικοινοτική δομή, που διαποτίζει την αρχιτεκτονική του συντάγματος του 1960, συνεπάγεται μια στενή σχέση μεταξύ του κράτους και των παραδοσιακά επικρατουσών θρησκειών: της ελληνορθόδοξης χριστιανικής και της ισλαμικής. Οι δύο αυτές θρησκείες συνδέονται στενά με την ελληνοκυπριακή και την τουρκοκυπριακή εθνοτική κοινότητα.
- α.2, § 1 του συντάγματος: η ελληνική κοινότητα περιλαμβάνει όλους τους πολίτες που είναι ελληνικής καταγωγής και των οποίων η μητρική γλώσσα είναι η ελληνική ή συμμερίζονται την ελληνική πολιτιστική παράδοση ή είναι μέλη της ελληνορθόδοξης εκκλησίας. Ομοίως στο α.2, § 2 για την τουρκική κοινότητα: περιλαμβάνει όλους τους πολίτες που είναι τουρκικής καταγωγής [...] ή που είναι μουσουλμάνοι.

Παράγραφος 15

- Μολονότι δεν απαιτείται από τους πολίτες να ταυτίζονται με συγκεκριμένο θρήσκευμα, η θρησκεία συνιστά ένα από τα καθοριστικά χαρακτηριστικά των δύο εθνοτικών κοινοτήτων, στις οποίες κάθε πολίτης της Δημοκρατίας της Κύπρου υποτίθεται ότι ανήκει.

Το α.2, § 3 του συντάγματος ορίζει: όλοι οι Κύπριοι, περιλαμβανομένων εκείνων από εθνοτικές, γλωσσικές, πολιτιστικές ή θρησκευτικές προελεύσεις διαφορετικές από τις δύο κυρίαρχες, πρέπει να συνδεθούν τυπικά με τη μία από τις δύο κοινότητες.
- Επιπλέον, οι υπόλοιπες θρησκευτικές κοινότητες έχουν την επιλογή να συνδεθούν συλλογικά με μία από τις δύο εθνοτικές κοινότητες. Η αρμενική ορθόδοξη, η [μαρωνιτική καθολική](#) και η ρωμαιοκαθολική έχουν επιλέξει να ανήκουν στην ελληνική κοινότητα. Το σύνταγμα έτσι αναγνωρίζει αυτές τις τρεις θρησκευτικές ομάδες, πέραν των δύο κύριων θρησκειών.

Παράγραφος 16

- Σύμφωνα με το α. 110, § 1 του συντάγματος, η αυτοκέφαλη ελληνική ορθόδοξη εκκλησία της Κύπρου έχει το αποκλειστικό δικαίωμα ρύθμισης και διοίκησης των εσωτερικών της υποθέσεων και της περιουσίας της, σύμφωνα με τους ιερούς κανόνες και τον καταστατικό της χάρτη (δικαίωμα στην αυτονομία της εκκλησίας της Κύπρου)
- Σύμφωνα με το α.110 § 2 όλα τα ζητήματα που σχετίζονται με οποιοδήποτε τρόπο με τον θεσμό, τον οργανισμό ή το ίδρυμα των βακουφιών ή οποιωνδήποτε βακούφικων περιουσιών, περιλαμβανομένων περιουσιών που ανήκουν σε τεμένη και οποιονδήποτε άλλο θρησκευτικό μουσουλμανικό οργανισμό, θα διέπονται μόνο από τους νόμους των βακουφιών και εκ των νόμων και ρυθμίσεων που ρυθμίζονται από την τουρκική εθνοτική συνέλευση.
- Παρατηρούμε ότι το ίδιο δικαίωμα στην αυτονομία αναγνωρίζεται από το α. 110, § 2 και για το μουσουλμανικό θρήσκευμα. Εκτός από τους νόμους των βακουφιών, κατά το σουνιτικό θρησκευτικό δίκαιο, τη σαρία, θα εφαρμόζονται και οι νόμοι της εθνοτικής συνέλευσης. Υπάρχει λοιπόν μια σχετικοποίηση της αρχής της αυτονομίας: είναι πλήρης μόνο όσον αφορά την ελληνορθόδοξη εκκλησία της Κύπρου.

Παράγραφος 17

- Οι τρεις αναγνωρισμένες μειονοτικές θρησκευτικές ομάδες απαλλάσσονται από φόρους και λαμβάνουν, όπως και η ελληνορθόδοξη εκκλησία της Κύπρου και το εβκαφ (μουσουλμανικός οργανισμός), κυβερνητικές επιχορηγήσεις για τους θρησκευτικούς οργανισμούς τους.
- Άλλες μη ειδικά αναφερόμενες θρησκευτικές ή κοσμοθεωρητικές κοινότητες δεν έχουν το προνόμιο να επωφελούνται από επιχορηγήσεις.
- Οι θρησκευτικές ομάδες, πέραν των πέντε αναγνωρισμένων, δε χρειάζεται να αποκτήσουν νομική προσωπικότητα, όμως πρέπει να καταχωρηθούν ως μη κερδοσκοπικοί οργανισμοί, αν επιθυμούν να μετέχουν σε οικονομικές συναλλαγές και να διατηρούν τραπεζικό λογαριασμό.

Παράγραφος 18

- Πέραν της σφαίρας των κρατικών οργανισμών, ο κοσμικός χαρακτήρας του κυπριακού δικαίου περιλαμβάνει κοσμικό γάμο και οικογενειακό δίκαιο, εξίσου προσβάσιμο σε πρόσωπα από διαφορετικούς θρησκευτικούς ή κοσμοθεωρητικούς προσανατολισμούς.
- Τα παραπάνω ισχύουν και για μη πολίτες της Κυπριακής δημοκρατίας. Δεδομένης της επικράτησης του θρησκευτικού προσωπικού status στους νόμους και της έλλειψης κοσμικών επιλογών σε μερικές χώρες στη Μέση Ανατολή και τη Βόρεια Αφρική, η Κύπρος έχει γίνει δημοφιλής προορισμός για εκείνους που επιθυμούν να συνάψουν γάμους πέραν των ορίων των αντίστοιχων θρησκευτικών γάμων και οικογενειακών δικαίων τους.

δηλαδή στην Κύπρο πηγαίνουν για να τελέσουν πολιτικό γάμο, όσοι από τις χώρες της Μέσης Ανατολής ή Βόρειας Αφρικής (όπου επικρατούν νόμοι που προβλέπουν προσωπικό θρησκευτικό status) επιθυμούν να υπερβούν τα όρια , περιορισμούς που τους τίθενται.

Παράγραφος 19

- Στο βόρειο μέρος της Κύπρου , το «σύνταγμα» (όπως το γράφει ο ειδικός εισηγητής) προβλέπει ότι κάθε άτομο έχει την ελευθερία συνείδησης, θρησκευτικής πίστης και γνώμης (α.23, § 1) και ότι οι μορφές λατρείας και θρησκευτικών τελετών και ιεροτελεστιών είναι ελεύθερες υπό την προϋπόθεση ότι δεν έρχονται σε αντίθεση με τη δημόσια τάξη, τα χρηστά ήθη ή τους νόμους που εκδίδονται για τους λόγους αυτούς (α.23, § 2).
- Κανένα πρόσωπο δε θα εξαναγκάζεται σε λατρεία , σε συμμετοχή σε θρησκευτικές ιεροτελεστίες και τελετές ή στην αποκάλυψη της θρησκευτικής πίστης ή κοσμοθεωρίας και σε κανένα πρόσωπο δε θα προκαλούνται διακρίσεις για τη θρησκευτική του πίστη (α. 23, § 3).

Βιβλιογραφία

1. [Διακήρυξη της ΓΣ του ΟΗΕ του 1981 για την απάλειψη όλων των μορφών μισαλλοδοξίας και διακρίσεων που βασίζονται στη θρησκεία ή κοσμοθεωρία](#)
2. [Έκθεση του ειδικού εισηγητή του ΟΗΕ για τη θρησκευτική ελευθερία για την Κύπρο](#)
3. [Οικουμενική διακήρυξη των ανθρωπίνων δικαιωμάτων](#)
4. [Διεθνές σύμφωνο για τα ατομικά και πολιτικά δικαιώματα](#)
5. [Σύνταγμα της Δημοκρατίας της Κύπρου](#)
6. https://el.wikipedia.org/wiki/%CE%9C%CE%B1%CF%81%CF%89%CE%BD%CE%AF%CF%84%CE%B5%CF%82_%CF%84%CE%B7%CF%82_%CE%9A%CF%8D%CF%80%CF%81%CE%BF%CF%85
7. [«Σύνταγμα» της «τουρκικής δημοκρατίας της Βόρειας Κύπρου»](#)

Τέλος Ενότητας

Επεξεργασία: Γιώργος Μαριάς
Θεσσαλονίκη, Οκτώβριος 2016

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

